

Yttrande över förslag till detaljplan för Östra Kvillebäcken

YimbyGBG

YimbyGBG är ett nystartat tvärpolitiskt nätverk av medborgare som vill se mer tät, levande blandstad i Göteborg. Trots att kommunens översiktsplan föreskriver just detta, blir det alltför sällan verklighet av visionerna. YimbyGBG vill genom positiv, konstruktiv feedback möjliggöra en mer stadsmässig och urban utveckling av Göteborg. Vi vill att vårt stadsbyggande ska ändra riktning från gles, segregerad bilstad till socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar blandstad.

För mer information besök YimbyGBGs hemsida: <http://gbg.yimby.se>

Ett liknande nätverk finns sedan tidigare i Stockholm: <http://www.yimby.se>

Sammanfattning

YimbyGBG ställer sig helt och hållet bakom den uttalade ambitionen i planförslaget, som är att bygga tät, levande blandstad. Den föreslagna planen är som helhet utmärkt och lyckas på ett klokt och genomarbetat sätt uppfylla målet att bygga socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart. Om andan i planen bibehålls kommer Östra Kvillebäcken att bli ett tydligt föredöme vad gäller stadsbyggande. För att säkerställa att förslagets målsättning förverkligas är dock några grundläggande planjusteringar nödvändiga.

1. Miniminivån för lokalexploatering bör utökas avsevärt (fig. 1-2).
2. De fristående lamellerna bör ersättas med slutna kvarter och passager genom portar (fig. 3-10).
3. Våningsantalet bör utökas generellt, särskilt de två höghusen bör bli avsevärt högre.

Yttrande

Planområdet Östra Kvillebäcken är den första delen i det större utbyggnadsprojektet för Backaplan. Den uttalade målsättningen är att låta Göteborgs centrum växa över älven. Man vill ta tillvara det centrala läget och utveckla en attraktiv blandstad. Detta ligger i linje med Göteborgs översiktsplan som tydligt markerar behovet av att bygga tät, integrerad blandstad. YimbyGBG ställer sig mycket positiv till denna vision för ett framtida Göteborg. Det är en vision som har brett vetenskapligt stöd och som det råder stark politisk enighet om. Det har dock många gånger visat sig svårt att förverkliga visionerna om den täta blandstaden. Hinder i form av lagstiftning, den byggindustriella situationen, finansiell struktur och djupt rotade traditioner gör det ofta komplicerat att bygga socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart på det vis som

översiktsplanen anger. I det aktuella planförslaget för Östra Kvillebäcken har man dock kommit långt i detta svåra arbete. YimbyGBG ställer sig därför mycket positiv till den föreslagna planen. Vi vill särskilt fokusera på några avgörande beståndsdelar:

Blandning av funktioner

Blandstad förutsätter per definition en blandning av olika funktioner. I planen anges att *det även skall finnas utrymme för småskalig handel i form av närservice, kvartersbutiker, restauranger, caféer m m i bottenvåningar på bostads- och kontorshus. Området kommer även att kompletteras med offentlig service.* Denna ambition återkommer på flera ställen. Området ska redan från början få ett inslag av lokaler och man har därför en särskild planbestämmelse som anger en miniminivå för lokalantal och lokalyta. Det är oerhört glädjande att man på detta tydliga sätt sätter en miniminivå för lokalexploatering. Det är mycket komplicerat och kostsamt att omvandla bostäder till lokaler. Genom att inte lokalanpassa bottenvåningar förhindrar man effektivt varje framtida förändring och utveckling av området. Vill man undvika att ett område blir en renodlad bostadsenkla måste man alltså se till att bottenvåningarna redan från början är lokalanpassade. De kan sedan användas som lägenheter tills efterfrågan uppstår.

Det är därför bekymrande att man valt en så låg miniminivå på lokalexploatering. Planen föreslår 10st bokaler och 11 lokaler i bostadshusen, varv alla utom fem ligger längs med Gustaf Dahléngsgatan. Fig. 1 visar föreslagen miniminivå enligt planförslaget. En lämplig miniminivå borde lokalanpassa en yta i varje gathörn och en yta på varje kvarterssida, samt extra ytor vid "pocketparkerna". Fig. 2 visar föreslagen miniminivå enligt YimbyGBG. De föreslagna lokalanpassade ytorna kan med fördel utformas som bokaler. Det avgörande är att inte redan från början bygga bort alla möjligheter till framtida blandstad.

Fig. 1: Minimnivå för lokalyta enligt planförslaget.

Fig. 2: Minimnivå för lokalyta enligt YimbyGBG.

Kvarterstruktur

YimbyGBG ser mycket positivt på ambitionen att bygga kvarterstad. Det är en stadsstruktur som är nödvändig om man vill uppnå blandstadens urbana kvaliteter. Kvarterstaden ger den täthet och det tydliga gaturum som är en förutsättning för en levande stadsmiljö. De absolut mest attraktiva stadsdelarna i Göteborg (Vasa, Linné, Haga, Majorna etc) utgörs av kvarterstad. De experimentella typologier som lanserades i och med funktionalismen (fristående punkt- och lamellhus) har andra kvaliteter, men har inte samma förutsättningar för att skapa dynamiska stadsmiljöer.

Det är därför oerhört glädjande att man anger att området föreslås utformas som en kvarterstad där bebyggelsen bildar tydliga kvarter. Det heter vidare: Förnyelsen leder till en tydligare stadsbild genom att nya byggnader uppförs och att distinkta stadsrum bildas, samt att gatumiljön kompletteras med trädplanteringar. Vid en förtätning med bostäder i området kompletteras miljön med gröna innergårdar liksom av grönska i stadsrummen.

Denna lovvärda ambition, som YimbyGBG till fullo delar, förvaltas dock inte helt och hållet i planförslaget. Av oklar anledning har man valt att dra isär alla kvarter och bryta upp kvarterstrukturen. Vad man vinner på detta är möjligtvis förlängda siktlinjer och något ökat ljusinsläpp, men man förlorar desto mer i urbana kvaliteter. Tydliga kvarter och tydliga gränser mellan offentligt och privat skapar en distinkt kontrast mellan offentliga, levande gatumiljöer och privata, lugna innergårdar. Frånvaron av en sådan distinkt kontrast mellan offentligt och privat har skapat många av de problem som bostadsområden från funktionalismens epok lider av. Halvoffentliga eller halvprivata ytor blir varken offentliga eller privata. Sådana platser blir alltför offentliga för de boende och alltför privata för de besökande.

En ytterligare fördel med slutna kvarter är att de skyddar innergårdarna från buller, genomgående lägenheter får på detta vis en tyst sida, vilket inte ska underskattas. Om tanken är att en funktionsblandad stadsmiljö med restauranger, barer, klubbar och andra kvällsaktiviteter ska vara möjlig är det extra viktigt att undvika onödiga bullerkonflikter. En avskärmad innergård skyddar dessutom andra kvarter från buller från innergården. Det är naturligtvis positivt om de boende i kvarteret exempelvis skulle vilja arrangera en gårdsfest (vilket sker i Majorna och Masthugget).

I det liggande förslaget vill man lösa det bullerproblem som de uppbrutna kvarteren skapar genom att täta med bullerskärmar i femton särskilt utsatta lägen (fig. 3). Förhoppningen är sedan att besökare ska kunna passera in och ut genom dörrar i skärmarna. Liknande anordningar finns sedan tidigare i kvarteret Kostern vid Första Långgatan (fig. 4-6). De nu föreslagna kommer dock att vara betydligt högre. Enligt YimbyGBG är det en suboptimal lösning ur urban synvinkel. Det enklaste och mest fördelaktiga alternativet är naturligtvis att bygga sammanhållna kvarter (fig. 7). Vill man skapa passager genom kvarteren anlägger man lämpligen en port i bottenvåningen (fig. 8-10).

Fig. 3: Planförslagets bullerskärmar (turkos).

Fig. 4: Bullerskärmar i kvarteret Kostern (gata).

Fig. 5: Bullerskärmar i kvarteret Kostern (gård).

Fig. 6: Bullerskärmar i kvarteret Kostern (trottoar).

Fig. 7: Kvartershåll som bör ersättas med portar (rött).

Fig. 8: Exempelbild på passage genom port (gata)

Fig. 9: Exempelbild på passage genom port (gård)

Fig. 10: Exempelbild på passage genom port (gård)

Våningsantal

YimbyGBG ser mycket positivt på planförslagets blandning av hushöjder. Det är viktigt för att skapa variation i gaturummet. Utöver två punkthus, 10 respektive 16 våningar höga, och två fyravåningshus håller sig alla bostadshus mellan 5 och 8 våningar, med 5 våningar som den överlägset vanligaste höjden. En ytterligare ökning, både vad gäller blandningen av hushöjder och det generella våningsantalet i planområdet, vore dock välkommen. 5-15 våningar (med en majoritet kring 10-15 våningar) skulle kunna vara en rimligare ambitionsnivå, med tanke på att området är avsett som framtida citybebyggelse. De två höghusen bör också naturligtvis få skjuta i höjden mer markerat. Det finns ingen anledning att på förhand begränsa höjden på dessa. Genom att öka våningsantalet ökar man befolkningstätheten i området, vilket är önskvärt om man vill skapa underlag för lokala verksamheter. Eftersom det senare är ett uttalat mål i såväl planförslag som översiktsplan bör detta inte vara kontroversiellt.

Övrigt

Att lokalgatorna utformas som gårdsgator (gångfartsområden) tycker YimbyGBG är mycket positivt. Viss genomströmningstrafik är nödvändig för att en stadsdel ska leva, men biltrafiken bör, precis som planförslaget föreskriver, vara underordnad övriga trafikslag. Utformningen av huvudgatorna till stadsgator är också välgjord och genomtänkt, särskilt omtanken om cykeltrafikens infrastruktur. Det är även glädjande att man ansträngt sig för att få ned p-normen i området. Utöver de uppenbara ekologiska fördelarna med ett lågt bilinnehav tillkommer den sociala hållbarhetsaspekten. Att undvika social segregering ligger ju till stor del utanför planförslagets räckvidd men med en låg p-norm ökar chanserna för social diversitet i området. Försöket med "pocketparker" är också intressant och skapar utrymme för det civila samhällets sociala processer. Även parkområdet kring Kvillebäcken har tagits tillvara på ett föredömligt sätt. Den tydliga gränsen mellan parkmark och bebyggelse bidrar till att skapa en definierad och attraktiv grönyta. Detta ligger i linje med YimbyGBG:s syn på grönytor i stadsrummet, som förespråkar kvalitet framför kvantitet. Hellre tydligt avgränsade och tillgängliga stadsparker än odefinierade och oanvända gräsrensor och busklandskap. Det finns också i planen förutsättningar för en god spatial integrering med omgivande stadsmiljöer. Även om det ligger utanför planområdet vill YimbyGBG i det sammanhanget betona vikten av en gång/cykel-förbindelse i G:a Tuvegatans förlängning i söder, över spårvägen, för att knyta ihop planområdet med bebyggelsen runt Kvilletorget. Om en planskild korsning anses nödvändig kan förbindelsen ta formen av en GC-bro.

Kontakt:

Kontaktperson för detta yttrande är:

Olle Jansson

Kvilletorget 10

417 04 Göteborg

olle@yimby.se